

8.SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK

1.ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR ÜNİTE KAVRAMLARI

DOGMATİK DÜŞÜNCE: Kilise söylemlerinin sorgulanmadan doğru kabul edildiği ortaçağ düşünce sistemidir.

COĞRAFİ KEŞİFLER: 15'inci yüzyılın birinci yarısından 17'nci yüzyılın ortalarına kadar Asya'daki baharat ve değerli maden zenginliğine ulaşacak alternatif ticaret yollarının bulunması amacı ile başlatılıp bu yolda "yeni" kıtalar, okyanuslar ve deniz aşırı toprakların keşfedilmesine coğrafi keşifler denir.

Örnek: İlk olarak Portekiz ve İspanya tarafından başlatılmıştır.

RÖNESANS (YENİDEN DOĞUŞ): Avrupa'da ekonomik kalkınmayla birlikte bilim, sanat ve edebiyat alanında gelişmelerin yaşandığı döneme "yeniden doğuş" anlamına gelen Rönesans adı verilir.

Örnek: İlk olarak İtalya'da başlamıştır.

REFORM: Katolik kilisesinin kendini düzeltmek için yapmak zorunda kaldığı yeniliklere reform denir.

Örnek: İlk olarak Almanya'da başlamıştır.

AYDINLANMA ÇAĞI: Avrupa'da 18. yüzyılda gelişen, önceki dönemlerin ön yargı ve ideolojilerinden uzak, bilgiye dayalı özgür ve akılcı düşünceyi temsil eden bu döneme aydınlanma çağı denir.

FRANSIZ İHTİLALİ: 1789'da Fransa'da krallık yönetimine karşı ayaklanmalar yapılması, sonucunda "adalet, eşitlik, özgürlük ve milliyetçilik" akımlarının ortaya çıktığı olaya Fransız İhtilali denir.

MİLLİYETÇİLİK: Fransız İhtilali ile ortaya çıkan her milletin kendi bağımsız devletini kurma hakkına sahip olduğunun vurgulanmasına ve imparatorlukların dağılma sürecine girmesine yol açan akımdır.

SANAYİ İNKILABI: Buhar gücünün makinelerde kullanılması, insan ve hayvan gücüne dayalı üretim tarzından makine gücüne dayalı üretim tarzına geçilmesini sağlayan olaydır.

Örnek: İlk olarak İngiltere'de başlamıştır.

SÖMÜRGEÇİLİK: Sanayi İnkılabı ile birlikte ortaya çıkan, bir devletin başka devletleri siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesidir.

DENGE POLİTİKASI: Osmanlı Devleti'nin Rusya başta olmak üzere Avrupa devletlerinin saldırıları sonucu toprak kayıpları yaşaması, bu saldırılar karşısında ayakta kalmaya çalışması durumudur.

DÜYUN-U UMUMİYE (Genel Borçlar İdaresi): Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletlerinden borçlanması, alınan paraların genellikle savaş giderleri ve altyapı çalışmaları için kullanılmasıyla borçlarını ödeyememesi sonucu Avrupa Devletleri'nin temsilcilerinden oluşan, Osmanlı Devleti'nin düzenli gelir kaynaklarını denetim altına alan idaredir.

TANZİMAT Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayunu)

1839 yılında ilan edilen, halkın can, mal ve namus güvenliğini sağlamayı, herkesin gelirine göre vergi almayı, mahkemeleri açık olarak yapmayı, rüşvet ve iltimas (kayıрма) önlemeyi amaçlayan, Müslüman ve gayrimüslim ayrımı yapılmaksızın herkesi kanun önünde eşit sayan, Osmanlı Devleti'nde ilk defa padişahın gücü üstünde kanun gücünün varlığını kabul eden fermanıdır.

ISLAHAT FERMANI: 1856 yılında ise ilan edilerek gayrimüslimlere verilen hakları genişleten (Müslüman olmayanlara bütün devlet memurluklarına atanabilme, meclislere girebilme, Müslüman olmayanlara ibadet yeri ve okul açabilme hakkı, din ve mezhebi yüzünden aşağılanmamaları, din değiştirmeye zorlanmamaları, bütün okullara ve askerî hizmete girebilmeleri, vergide Müslümanlarla eşit haklar) fermanıdır.

GENÇ OSMANLILAR (Jön Türkler): Tanzimat ve sonrasındaki yenilikleri beğenmeyip Meşrutiyet yönetimi ilan edilerek azınlık isyanlarının sona ereceğini savunan aydınlardır.

MEŞRUTİYET: Hükümdarın başkanlığı altında parlamento (meclis) yönetimine dayanan yönetim biçimidir.

**Örnek: I. Meşrutiyet (1876)
II. Meşrutiyet (1908)**

KANUN-İ ESASİ: Padişah II. Abdülhamit tarafından ilan edilen, Mebusan Meclisini açan, halkın sınırlı da olsa ilk kez seçimlere katılarak söz sahibi olduğu, Osmanlı Devleti'nin ilk anayasasıdır.

İTTİHAT ve TERAKKİ (Birlik ve İlerleme) CEMİYETİ: Osmanlı İmparatorluğu'nda İkinci Meşrutiyet'in ilanına önayak olup 1908-1918 yılları arasında kısa kesintilerle devlet yönetimine egemen olan, 1889 yılında kurulmuş bir siyasi hareket ve iktidar partisidir.

31 MART VAKASI (OLAYI):

1909 yılının nisan ayında, meşrutiyet karşıtlarının İstanbul'da gösteri yaptığı, Başkanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın ve kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı ordu tarafından bastırılan olaydır.

HAREKET ORDUSU: 31 Mart vakasını bastıran, Başkanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın ve kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı ordudur.

OSMANLILIK: Ülkede yaşayan herkesin din, dil ırk ayrımı gözetilmeden eşit tutulması halinde devletin dağılmaktan kurtulacağını savunan düşünce akımıdır.

Temsilcileri: Şinasi, Namık kemal, Ziya Paşa

İSLAMCILIK (ÜMMETÇİLİK): Bütün Müslümanların halife egemenliği altında toplanmasını amaçlayan düşünce akımıdır.

Temsilcileri: Padişah II. Abdülhamid, Mehmet Akif (Ersoy)

TÜRKÇÜLÜK (TURANCILIK): Bütün Türkleri tek bir devlet ve bayrak altında toplamak isteyen düşünce akımıdır.

Temsilcileri: Mehmet Emin (Yurdakul), Ziya Gökalp

BATICILIK: Osmanlı'nın kurtuluşunun tek yolunun batıya ayak uydurmak olduğunu belirten düşünce akımıdır.

Temsilcileri: Abdullah Cevdet, Tevfik Fikret

MÜLKİYE RÜŞTİYESİ: Devletin idari birimlerine meslek sahibi kişiler yetiştirmek için açılmış ortaokul seviyesindeki okuldur.

Örnek: Selanik Mülkiye Rüştîyesi

ASKERİ RÜŞTİYE (ORTAOKUL):

Devletin askeri birimlerine askeri görevliler yetiştirmek için açılmış ortaokul seviyesindeki okuldur.

Örnek: Selanik Askeri Rüştîyesi

ASKERİ İDADİ (LİSE): Devletin askeri birimlerine askeri görevliler yetiştirmek için açılmış lise seviyesindeki okuldur.

Örnek: Manastır Askeri İdadisi

VATAN ve HÜRRİYET CEMİYETİ:

Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Şam'da kurduğu cemiyettir.

PİCARDİE MANEVRALARI: 1910 yılında Fransa'da askeri amaçlı yapılan ve devlet tarafından Mustafa Kemal'in gönderildiği tatbikat.

ATAŞEMİLİTER: Askeri elçi demektir.

Örnek: Sofya Ataşemiliterliği

ŞAM 5. ORDU: Mustafa Kemal'in **ilk askeri görevi**

TRABLUSGARP SAVAŞI: Mustafa Kemal'in **ilk askeri başarısı**

**KAVRAM AÇIKLAMA VİDEOSUNU İZLEMELİK İÇİN
AŞAĞIDAKİ LİNE TIKLAYINIZ.**

<https://www.youtube.com/watch?v=62fsseJs2tY>

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

YOUTUBE ABONE OL LİNKİ:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>